

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tat-22 ta' Gunju, 2006

Citazzjoni Numru. 271/2000/1

**David Kent Watson u Edward V. Bartoli bħala
produtturi esekuttivi tad-dokumentarju bl-isem
Knights of Malta kif ukoll għan-nom u in
rappreżentanza tad-ditta *Malta Film International*; u
b'dikriet tal-25 ta' Frar 2005 il-kawża tkomplet f'isem
Jean Bartoli u Daniela, Peter, Edward, Gordon u
Roderick aħwa Bartoli flok Edward V. Bartoli limiet
waqt li kienet miexja l-kawża**

Versus

***Air Malta Co. Ltd* u *Channel 97 Ltd*; u b'dikriet tad-19
ta' Frar 2003 l-Avukat Dottor Beppe Fenech Adami u l-
Prokuratriċi Legali Hilda Ellul Mercer ġew nominati
kuraturi biex jirrapreżentaw lis-soċjetà *Channel 97
Ltd***

Din il-kawża hija dwar drittijiet ta' l-awtur.
Iċ-ċitazzjoni tgħid illi l-atturi ipproduċew dokumentarju fuq
videofilm bl-isem ta' *Knights of Malta*. Dinil-produzzjoni
hija mħarsa taħt l-Att dwar id-drittijiet ta' l-Awtur [Kap. 196]

għax hija meqjusa bħala pellikola ċinematografika u l-atturi għamlu ħafna studju u qattgħu ħafna ħin biex setgħu għamluha.

Il-konvenuti, mingħajr ebda permess ta' l-atturi, inqadew b'din il-produzzjoni għall-għanijiet u għall-qligħ tagħhom billi xandruha fuq *Channel Four* tal-*Melita Cable* u fuq *Channel Ninety-Seven* u fittxew illi jgħadduha bħala xogħol tagħhom, bi ksur ta' l-art. 7(1) tal-Kap. 196.

Billi għalhekk qegħdin igħidu illi għandhom id-dritt ta' l-awtur fuq il-produzzjoni, u l-għamil tal-konvenuti qiegħed joħloqilhom danni, fosthom telf ta' qligħ, minħabba ksur ta' dan id-dritt ta' l-awtur, l-atturi qegħdin jitolbu illi din il-qorti:

1. tgħid illi huma għandhom id-drittijiet ta' l-awtur;
2. tgħid illi l-konvenuti kisru dawn id-drittijiet;
3. iżżomm lill-konvenuti għal dejjem milli jerggħu jxandru, jiddoppjaw jew jikkopjaw bi ksur tad-drittijiet ta' l-awtur ta' l-atturi d-dokumentarju fuq *videofilm* bl-isem *Knights of Malta*;
4. tgħid illi l-konvenuti għandhom iwiegħbu għad-danni li garrbu l-atturi;
5. tillikwida dawn id-danni; u
6. tordna lill-konvenuti jħallsu d-danni hekk likwidati flimkien ma' l-ispejjeż ġudizzjarji, fosthom dawk ta' żewġ ittri uffiċjali.

Il-konvenuta *Air Malta Co. Ltd* [*Air Malta*] ressqet dawn l-eċċezzjonijiet:

1. l-atturi jridu jagħmlu l-prova illi huma kellhom id-drittijiet ta' l-awtur fuq il-produzzjoni u illi din ixxandret mingħajr il-kunsens tagħhom; u
2. f'kull każ, ukoll jekk issir il-prova, is-soċjetà eċċipjenti ma' kellha x'taqsam xejn max-xandira.

Għas-soċjetà konvenuta l-oħra *Channel 97 Ltd* [*Channel 97*] dehru kuraturi li iżda ma ressqux eċċezzjonijiet għax ma jafux il-fatti.

Il-fatti li wasslu għal din il-kawża ġraw hekk:

L-atturi ħejjew fuq *videofilm* dokumentarju dwar l-istorja tal-Kavallieri ta' Malta u ħadu ħsieb dak li kien meħtieġ għall-produzzjoni tad-dokumentarju. Il-film, li kopja tiegħu hija esebita fl-atti tal-proċess, juri illi l-atturi qegħdin jivvantaw drittijiet ta' l-awtur fuqu.

Waqt il-produzzjoni ta' dan id-dokumentarju l-atturi ikkonsultaw ma' persuni oħrajn li wkoll taw xi għajnuna.

Meta tlesta d-dokumentarju l-atturi taw kopja tal-*videofilm* lil Paul Mizzi, wieħed minn dawk li kienu għenuhom, u dan milli jidher għadda din il-kopja lil John Saliba, li hu funzjonarju ta' *Air Malta*.

Gara wkoll illi f'Marzu ta' l-1998 *Air Malta* organizzat fiera dwar l-ivvjagġar. L-organizzazzjoni kien qiegħed jieħu ħsiebha John Saliba għal *Air Malta*. F'dak iż-żmien lil John Saliba avviċnah Joe Borg Ghigo, dirigent ta' *Channel 97*, bi proposta li din tagħmel xandriet mill-fiera u talbu wkoll xi materjal dwar destinazzjonijiet fejn tmur *Air Malta*, fosthom Malta stess, u Saliba tah xi *videofilms* dwar il-bliet fuq ir-rotta ta' *Air Malta*, fosthom il-*videofilm* li dwaru saret din il-kawża.

Saliba ħaseb illi, għax il-*videofilm* kien tahulu Paul Mizzi, mela seta' jagħtih lil *Channel 97* biex ixxandru; Joe Borg Ghigo ħaseb illi, għax il-*videofilm* tathulu "kumpannija nazzjonali", seta' jxandru, u fil-fatt xandru fl-20 ta' Marzu 1998 mingħajr il-kunsens ta' l-atturi.

Wara li nfetħet din il-kawża l-liġi li tirregola d-drittijiet ta' l-awtur inbidlet: għadda b'liġi l-Att dwar id-Drittijiet ta' l-Awtur [Kap 415] li ħassar il-Kap. 196. Id-dispożizzjoni provvizorja tal-liġi l-ġdida tgħid hekk:

60. (1) Dan l-Att japplika:

(a) ... ..

(b) għal xogħlijiet magħmula qabel il-bidu fis-seħħ ta' dan l-Att meta l-perjodu ta' protezzjoni ma jkunx, mal-bidu fis-seħħ ta' dan l-Att, skada taħt l-Att dwar id-Drittijiet ta' l-Awtur, imħassar b'dan l-Att.

Madankollu, fil-każ tallum mhux biss ix-xogħol li dwaru saret il-kawża sar qabel il-bidu fis-seħħ tal-liġi l-ġdida, iżda wkoll dak li l-atturi jgħidu li sar bi ksur tad-drittijiet tagħhom ta' l-awtur sar qabel il-bidu fis-seħħ. Għalhekk, fil-fehma ta' din il-qorti, billi l-jedd għad-danni li qegħdin ifittxu l-atturi nkiseb meta kienet għadu fis-seħħ il-Kap. 196, hija dik il-liġi li għandha tirregola l-materja li hija l-meritu tal-kawża tallum.

Il-qorti hija sodisfatta wkoll illi l-atturi għandhom jitqiesu l-awturi tal-pellikola ċinematografika li dwarha saret il-kawża, u għalhekk għandhom id-drittijiet ta' l-awtur fuqha, għax kienu huma l-persuni li minnhom "ittieħdu l-arranġamenti għall-għemil tal-pellikola", kif trid il-liġi.

Id-drittijiet ta' l-awtur fuq pellikola ċinematografika huma mfissra hekk:

7. (1) Id-drittijiet ta' l-awtur ... .. fuq pellikola ċinematografika jkunu d-drittijiet esklużivi għall-kontroll ta' l-egħmil f'Malta ta' kull wieħed mill-atti li ġejjin, jiġifieri r-riproduzzjoni f'xi forma materjali, il-komunikazzjoni lill-pubbliku, ix-xandir jew xandir mill-ġdid posterjuri tax-xogħol kollu jew ta' xi parti sostanzjali minnu, sew fil-forma tiegħu oriġinali sew f'xi forma rikonossibbilment derivata mill-oriġinal:

Fil-każ tallum, ma hemmx dubju illi x-xandira saret bi ksur tad-drittijiet ta' l-atturi, mingħajr il-kunsens tagħhom, u, fil-fehma tal-qorti, iż-żewġ soċjetajiet konvenuti jaħtu għal dan il-ksur: *Channel 97* għax kienet hi li xandret id-dokumentarju mingħajr ma qabel kisbet il-kunsens ta' l-atturi, u *Air Malta* għax kienet taf illi *Channel 97* riedet il-*videofilms* biex ixxandarhom u għadditilha l-*videofilm* ta' l-atturi mingħajr ma qabel kisbet il-kunsens tagħhom. Ma tistax *Air Malta* taħrab mir-responsabbiltà tagħha billi tgħid illi x-xandir sar mill-konvenuta l-oħra u mhux minnha, għax kien funzjonarju tagħha illi ta l-*videofilm* biex jixxandar minn min l-istess funzjonarju kien jaf li riedu biex ixandru. Lanqas ma jiswa l-fatt illi John Saliba ħaseb illi, għax il-*videofilm* kien ingħata lil *Air Malta* minn Paul Mizzi, mela kellu l-kunsens meħtieġ biex igħaddih lil min ixandru, għax fuq id-dokumentarju stess jidher illi huma l-atturi u mhux Paul Mizzi illi jivvantaw drittijiet ta' l-awtur.

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti, fil-waqt illi tiċhad l-eċċezzjonijiet ta' *Air Malta*, tilqa' l-ewwel erba' talbiet ta' l-atturi: tgħid illi l-atturi għandhom drittijiet ta' l-awtur fuq id-dokumentarju *Knights of Malta*; tgħid illi l-konvenuti kisru dawn id-drittijiet meta *Air Malta* tat il-*videofilm* tad-dokumentarju lil *Channel 97* biex ixxandru, u *Channel 97* xandritu fl-20 ta' Marzu 1998, f'kull każ mingħar il-kunsens ta' l-atturi; iżżomm lill-konvenuti milli jagħmlu xi ħaġa milquta bid-drittijiet ta' l-awtur fuq id-dokumentarju sakemm ma jiksbox il-kunsens ta' l-atturi; u tgħid illi l-konvenuti flimkien għandhom iwieġbu għad-danni li ġarrbu l-atturi.

Tordna li jitkompla s-smiġġ għall-għanijiet tal-ħames u s-sitt talbiet.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----